

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Державний біотехнологічний університет

ЗАТВЕРДЖУЮ:

В.о. ректора ДБТУ

Руслан ТИХОНЧЕНКО

«14» квітня 2022 р.

ПОЛОЖЕННЯ

про порядок обрання студентами вибіркових
навчальних дисциплін у Державному
біотехнологічному університеті

УХВАЛЕНО:

рішення Вченої Ради ДБТУ
протокол № 5 від «14» квітня 2022 р.

Харків, 2022р.

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	3
2. Навчально-методичне забезпечення вибіркових навчальних дисциплін.....	4
3. Порядок формування вибіркової складової індивідуального навчального плану студента.....	5
4. Порядок формування вибіркової складової індивідуального навчального плану студента наскрізної магістратури.....	8
5. Порядок формування вибіркової складової індивідуального навчального плану здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії.....	10
6. Прикінцеві положення.....	10

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про вільний вибір студентами вибіркового навчальних дисциплін (далі – Положення) містить основні вимоги щодо здійснення студентом права вибору відповідно до Розділу X статті 62 Закону України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014 року, пункт 15 «вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти. При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням з керівником відповідного факультету чи підрозділу.

1.2. Освітня програма з будь-якої спеціальності містить обов'язкову складову та варіативну. Обсяг дисциплін вільного вибору студентів (**варіативна складова**) містить не менше 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для освітньої програми відповідного рівня вищої освіти. Загальний обсяг запропонованих для вибору дисциплін повинен перевищувати зазначений не менше, ніж вдвічі.

1.3. Навчальні дисципліни за вибором студента – це дисципліни, які вводяться Університетом для більш повного задоволення освітніх потреб здобувача освіти, роботодавців та суспільства в цілому, ефективнішого використання можливостей закладу освіти, врахування регіональних особливостей тощо.

Вибіркові навчальні дисципліни професійної та практичної підготовки надають можливість здійснення поглибленої підготовки за спеціальностями, що визначають характер майбутньої діяльності; сприяють академічній мобільності студента та його особистим інтересам, дозволяють здійснювати впровадження варіативності в межах базової спеціальності з метою формування компетентності здобувача відповідно до вимог ринку праці.

1.4. При виборі дисциплін студент має забезпечити виконання встановленого річного обсягу навчальних кредитів – 60 кредитів на навчальний рік.

1.5. Вибір дисциплін варіативної частини освітньої програми студент здійснює при формуванні індивідуального навчального плану. Згідно з вимогами Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу індивідуальний навчальний план студента (далі – ІНПС) є основним робочим документом студента.

1.6. Індивідуальний навчальний план студента розробляється на навчальний рік на підставі робочого навчального плану і включає всі обов'язкові навчальні дисципліни та вибіркові навчальні дисципліни, обрані студентом, з обов'язковим дотриманням нормативно встановлених термінів підготовки фахівця певного рівня вищої освіти, з урахуванням структурно - логічної послідовності вивчення навчальних дисциплін, що визначають зміст освіти за певною спеціальністю, та системи оцінювання (підсумковий контроль знань, державна атестація випускника тощо).

1.7. Дисципліни вільного вибору студента представлені в навчальному плані відповідної освітньої програми переліком дисциплін, які є однаковими за обсягом кредитів та формою контролю. Кількість та обсяг дисциплін вільного вибору студента для конкретного семестру вказана в навчальному плані. Студент має право обрати навчальні дисципліни із запропонованого переліку та з переліку дисциплін навчального плану інших освітніх програм при умові виконання студентом передумов зарахування на конкретну дисципліну.

1.8. Вивчення вибірових дисциплін проводиться з першого навчального року першого семестру для здобувачів бакалаврського та магістерського рівнів освіти. У перший рік навчання на освітньому рівні студент може брати участь у виборі навчальних дисциплін із затверджених на поточний рік.

1.9. Обсяг кожної вибіркової дисципліни становить, як правило, 3 кредити ЄКТС. Формою підсумкового контролю вибірових дисциплін є залік. Для дисциплін, що пропонуються у вибіровому блоці, не рекомендується передбачати курсові роботи.

2. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

2.1 Викладання вибірових дисциплін можуть здійснювати викладачі всіх кафедр Університету за умови наявності відповідного кадрового, наукового, навчально-методичного та інформаційного забезпечення, що є свідченням спроможності кафедри оперативного задовольнити потреби здобувачів вищої освіти у створенні індивідуальної освітньої траєкторії навчання.

2.2. Перелік дисциплін вільного вибору на наступний навчальний рік може змінюватись. Кафедри, які забезпечують викладання вибірових дисциплін, кожного навчального року до 1 грудня подають у центр менеджменту якості освіти інформацію стосовно змін у переліку вибірових

дисциплін. Для нових дисциплін надається силабус навчальної дисципліни згідно форми, в якому додатково зазначається протокол засідання кафедри щодо рекомендації включити означену дисципліну до переліку вибіркових.

2.4. Затверджені переліки вибіркових дисциплін та силабуси розміщуються для ознайомлення студентів на офіційному сайті Університету, матеріали короткого опису змісту дисциплін можуть розміщуватися на інформаційних стендах кафедр та деканатів.

2.5. При включенні дисципліни в робочий план на наступний академічний рік та індивідуальну траєкторію здобувача освіти, викладач, який забезпечує дисципліну, зобов'язаний своєчасно підготувати повний пакет документів (такий самий, як для дисципліни обов'язкової складової, як у паперовому варіанті, так і в електронному варіанті для організації дистанційного навчання).

3. ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ ВИБІРКОВОЇ СКЛАДОВОЇ ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ СТУДЕНТА І та ІІ РІВНІВ НАВЧАННЯ

3.1. Здобувачами освіти кожного року навчання, окрім останнього академічного року навчання на магістерському рівні, надається можливість вибору варіативної складової освітньої програми. Викладання вибіркових освітніх компонентів здійснюється кожен академічний рік.

3.2. Здійснення процедур обрання варіативних дисциплін студентами першого року навчання кожного освітнього рівня має відмінності від загального алгоритму. Уточнення для 1 курсу рівня бакалавр наведені в п. 3.4., для 1 курсу рівня магістр – в п. 3.6.

3.3. Загальний алгоритм обрання вибіркових дисциплін.

3.3.1. Здобувачі освіти мають можливість ознайомитися із силабусами вибіркових дисциплін на сайті Університету. Задля сприяння свідомому вибору дисциплін здобувачами для студентів факультетів на першому «лекційному» тижні другого семестру проводиться «парад дисциплін». Це спілкування, під час якого викладачі за 5 хвилин можуть анонсувати дисципліну, яку вони пропонують здобувачам для включення в їх індивідуальні освітні траєкторії (навчальні плани).

3.3.2. Кожного року на початку лютого здобувачі мають змогу здійснити «**Перший попередній вибір**» шляхом голосування в Google – формах (паперових формах), де обирають бажані для себе вибіркові компоненти з урахуванням передумов навчання на курсі.

Так:

для здобувачів ступеня бакалавр 1 року навчання - це 15 дисциплін по 3 кредити для подальшого вивчення;

для здобувачів ступеня бакалавр 2 року навчання - це 10 дисциплін по 3 кредити для подальшого вивчення;

для здобувачів ступеня бакалавр 3 року навчання - це 5 дисциплін по 3 кредити для вивчення на 4 курсі.

Здобувачам ступеня бакалавр четвертого року навчання надається можливість «сигнального голосування» - це вибір 6 дисциплін по 3 кредити для можливого вивчення на 1 курсі магістратури.

3.3.3. За результатами голосування студентів 1, 2 і 3 років навчання визначають 11 дисциплін, які будуть викладатися у наступному академічному році. Це ті дисципліни, за які проголосувала більшість здобувачів освіти. В іншому році (після наступного академічного року ці 11 дисциплін - «переможниць» можуть бути, і вірогідно будуть, іншими).

3.3.4. Здобувачі здійснюють «**Остаточний вибір**» шляхом другого голосування в Google – формах, де обирають бажані для себе 5 вибіркових дисциплін на наступний рік навчання, з урахуванням передумов зарахування на курс. У форму для голосування вносяться лише 11 дисциплін - «переможниць». Кожен студент буде зарахований лише на 5 з цих 11 дисциплін у наступному академічному році.

3.3.5. Якщо здобувачу освіти не вдалося за сім семестрів навчання на рівні бакалавр ввести собі в освітню траєкторію певну бажану дисципліну, то він має можливість вивчити її за індивідуальним графіком у восьмому семестрі, незалежно від загального вибору інших здобувачів освіти при голосуваннях.

3.3.6. Після встановлення результатів другого голосування студенти подають декану заяви про обрані ними дисципліни з проханням включити ці дисципліни до свого індивідуального плану. Ця інформація дублюється кураторами груп. Повторне обрання для вивчення варіативної дисципліни не допускається.

3.4. Здобувачам освіти рівня «бакалавр» першого року навчання на першому «лекційному» тижні в вересні надається можливість обрати 5 вибіркових дисциплін з тих 11, які вже обрані старшокурсниками у лютому попереднього академічного року. При виборі дисциплін враховуються передумови зарахування.

3.5. Здобувачам освіти рівня «магістр» першого року навчання на першому «лекційному» тижні у вересні надається можливість обрати 6 вибіркових дисциплін з тих, які обрані «сигнальним голосуванням» (п. 3.3.2) та з тих 11, які вже обрані в лютому попереднього академічного року. При виборі дисциплін враховуються передумови зарахування.

Здобувачам освіти рівня «магістр» першого року навчання (окрім наскрізної магістратури) надається можливість обрання варіативної компоненти науково-виробничого стажування в обсязі 4,5 кредити (з трьох альтернатив) для проходження практики шляхом написання заяви.

3.6. Деканати здійснюють запис студентів на вивчення компонентів вільного вибору згідно поданих заяв у терміни:

– до 7 вересня поточного навчального року - для здобувачів I року навчання на поточний навчальний рік;

– до 1 березня поточного навчального року - для здобувачів на наступний навчальний рік.

3.7. Заяви студентів щодо вибіркового дисциплін, включених до індивідуальних планів, зберігаються в деканаті впродовж одного року. Куратори груп зберігають інформацію про обрані студентами вибірково компоненти протягом всього періоду навчання.

3.8. Якщо студент із поважної причини не зміг записатися (подати заяву) вчасно, але приймав участь у голосування, він, надавши відповідні документи, звертається до декана із заявою для запису на вивчення обраних ним дисциплін. Студент, який знехтував своїм правом вибору, буде записаний на вивчення тих дисциплін, які вважаються базовими для його спеціальності, або з міркувань оптимізації навчальних груп і потоків.

3.9. Студент в односторонньому порядку не може відмовитись від вивчення запланованої дисципліни. Самочинна відмова від запланованої дисципліни тягне за собою академічну заборгованість. Внесення в ІНПС додаткових навчальних дисциплін без погодження декана не має юридичної сили. Вивчені таким чином курси не зараховуються в ІНПС.

3.10. Копія наказу про вивчення вибіркового дисциплін надається до навчального відділу для складання та затвердження робочих навчальних планів, врахування в розрахунку навчального навантаження відповідних кафедр на навчальний рік та в розкладі занять.

3.11. Розклад занять формується навчальним відділом з урахуванням необхідності забезпечення права студентів на вивчення дисциплін вільного вибору в час, що не співпадає з розкладом занять студента за спеціальністю.

Рекомендоване наступне викладання вибіркового дисциплін: по п'ятницях 5 пар три тижні поспіль – одна дисципліна (30 аудиторних годин з

90 годин загального навантаження і зі складанням заліку). У першому семестрі 4 дисципліни (12 тижнів), у другому семестрі – 7 дисциплін (21 тиждень). Для здобувачів останнього семестру навчання за рівнем бакалаврат передбачити 4 дисципліни (12 тижнів) та індивідуальні графіки вивчення певних вибіркового компонентів.

4. ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ ВИБІРКОВОЇ СКЛАДОВОЇ ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ СТУДЕНТА НАСКРІЗНОЇ МАГІСТРАТУРИ

4.1. Здобувачами освіти кожного року навчання, окрім останнього академічного року навчання на магістерському рівні, надається можливість вибору варіативної складової освітньої програми. Викладання вибіркового освітніх компонентів здійснюється кожен академічний рік.

4.2. Здійснення процедур обрання варіативних дисциплін студентами першого року навчання має відмінності від загального алгоритму. Уточнення для 1 курсу наведені в п. 4.4.

4.3. Загальний алгоритм обрання вибіркового дисциплін.

4.3.1. Здобувачі освіти мають можливість ознайомитися із силабусами вибіркового дисциплін на сайті Університету. Задля сприяння свідомому вибору дисциплін здобувачами для студентів факультетів на першому «лекційному» тижні другого семестру проводиться «парад дисциплін». Це спілкування, під час якого викладачі за 5 хвилин можуть анонсувати дисципліну, яку вони пропонують здобувачам для включення в їх індивідуальні освітні траєкторії (навчальні плани).

4.3.2. Кожного року на початку лютого здобувачі мають змогу здійснити «**Перший попередній вибір**» шляхом голосування в Google – формах (паперових формах), де обирають бажані для себе вибіркового компоненти, з урахуванням передумов зарахування на курс.

Так:

для здобувачів 1 року навчання - це 25 дисциплін по 3 кредити для подальшого вивчення;

для здобувачів 2 року навчання - це 20 дисциплін по 3 кредити для подальшого вивчення;

для здобувачів 3 року навчання - це 15 дисциплін по 3 кредити для подальшого вивчення;

для здобувачів 4 року навчання - це 10 дисциплін по 3 кредити для подальшого вивчення;

для здобувачів 5 року навчання - це 5 дисциплін по 3 кредити для подальшого вивчення.

4.3.3. За результатами голосування студентів визначають 11 дисциплін, які будуть викладатися у наступному академічному році. Це ті дисципліни, за які проголосувала більшість здобувачів освіти. В іншому році (після наступного академічного року ці 11 дисциплін - «переможниць» можуть бути, і вірогідно будуть, іншими).

4.3.4. Здобувачі здійснюють «**Остаточний вибір**» шляхом другого голосування в Google – формах, де обирають бажані для себе 5 вибіркового дисциплін на наступний рік навчання, з урахуванням передумов зарахування на курс. У форму для голосування вносяться лише 11 дисциплін - «переможниць». Кожен студент буде зарахований лише на 5 з цих 11 дисциплін у наступному академічному році.

4.3.5. Якщо здобувачу освіти не вдалося за десять семестрів навчання ввести собі в освітню траєкторію певну бажану дисципліну, то він має можливість вивчити її за індивідуальним графіком у дванадцятому семестрі, незалежно від загального вибору інших здобувачів освіти при голосуваннях.

4.3.6. Після встановлення результатів другого голосування студенти подають декану заяви про обрані ними дисципліни з проханням включити ці дисципліни до свого індивідуального плану. Ця інформація дублюється кураторами груп. Повторне обрання для вивчення варіативної дисципліни не допускається.

4.4. Здобувачам освіти першого року навчання на першому «лекційному» тижні в вересні надається можливість обрати 5 вибіркового дисциплін з тих 11, які вже обрані старшокурсниками у лютому попереднього академічного року. При виборі дисциплін враховуються передумови зарахування.

4.5 Деканати здійснюють запис студентів на вивчення компонентів вільного вибору згідно поданих заяв у терміни:

- до 7 вересня поточного навчального року - для здобувачів I року навчання на поточний навчальний рік;
- до 1 березня поточного навчального року - для здобувачів на наступний навчальний рік.

4.6. Заяви студентів щодо вибіркового дисциплін, включених до індивідуальних планів, зберігаються в деканаті впродовж одного року. Куратори груп зберігають інформацію про обрані студентами вибіркового компоненти протягом всього періоду навчання.

4.7. Якщо студент із поважної причини не зміг записатися (подати заяву) вчасно, але приймав участь у голосування, він, надавши відповідні документи, звертається до декана із заявою для запису на вивчення обраних ним дисциплін. Студент, який знехтував своїм правом вибору, буде

записаний на вивчення тих дисциплін, які вважаються базовими для його спеціальності, або з міркувань оптимізації навчальних груп і потоків.

4.8. Студент в односторонньому порядку не може відмовитись від вивчення запланованої дисципліни. Самочинна відмова від запланованої дисципліни тягне за собою академічну заборгованість. Внесення в ІНПС додаткових навчальних дисциплін без погодження декана не має юридичної сили. Вивчені таким чином курси не зараховуються в ІНПС.

4.9. Копія наказу про вивчення вибіркового дисциплін надається до навчального відділу для складання та затвердження робочих навчальних планів, врахування в розрахунку навчального навантаження відповідних кафедр на навчальний рік та в розкладі занять.

4.10. Розклад занять формується навчальним відділом з урахуванням необхідності забезпечення права студентів на вивчення дисциплін вільного вибору в час, що не співпадає з розкладом занять студента за спеціальністю.

Рекомендоване наступне викладання вибіркового дисциплін: по п'ятницях 5 пар три тижні поспіль – одна дисципліна (30 аудиторних годин з 90 годин загального навантаження і зі складанням заліку). У першому семестрі 4 дисципліни (12 тижнів), у другому семестрі – 7 дисциплін (21 тиждень). Для здобувачів останнього семестру навчання за рівнем бакалаврат передбачити 4 дисципліни (12 тижнів) та індивідуальні графіки вивчення певних вибіркового компонентів.

5. ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ ВИБІРКОВОЇ СКЛАДОВОЇ ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

Рекомендовано здобувачам освіти всіх освітньо-наукових програм обирати вибірково складову загальної підготовки в обсязі 6 кредитів згідно особистих заяв здобувачів та формувати спільні групи.

Рекомендовано здобувачам освіти обирати вибірково складову професійної підготовки в обсязі 9 кредитів згідно власних наукових напрямів шляхом подання особистих заяв.

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Перезарахування кредитів проводиться за рахунок фактично вивчених дисциплін певного циклу за умови виконання ними функції споріднених компетентностей.

Зміни та доповнення до даного Положення вносяться та затверджуються Вченою радою Університету в тому ж порядку, що й саме Положення.